

10. A/S Tyinfaldene.

(Kanalisering av Hæreidelven samt forandring i jernbanekoncession.)

Jfr. bind I nr. 40.

Kgl. resol. av 11te juli 1919.

Ved kgl. resol. av 16de september 1908 blev der meddelt A/S Tyinfaldene konsesjon på erhverv og regulering av Tyavassdraget i Aardal samt på anlegg og drift av jernbane over Aardalstangen og fra øvre ende av Aardalsvatn og til selskapets projekterte anlegg i øvre Aardal.

Man henviser herom til vedlagte avtrykk av Meddelte Vassdragkonsesjoner I, hvor vedkommende foredrag vil finnes inn-
tat side 151 flg.

Spørsmålet om kanalisering av Hæreidelven, som forbinder Aardalsvatn med sjøen, blev bragt på bane allerede i 1863, da der blev utarbeidet forslag til en 4 fots senkning av flomvannstannen i Aardalsvatn i forbindelse med en 4 fot dyp båtrende øverst i elven. Båtrenden med en trekkvei

[S 73. ... 92]

Utkastet til betingelser vedkommende kanalanlegget er sålydende:

Utkast

til betingelser for A/S Tyinfaldenes
kanalisering av Hæreidelven.

1.

Tilladelsen, som ikke kan overdras uten Kongens samtykke, gjelder for så lang tid som A/S Tyinfaldene har konsesjon på erhverv og regulering av Tyavassdraget eller i tilfelle leier kraft fra vassdraget i henhold til kongelig resolusjon av 16de september 1908 eller eventuelle senere endringer i denne.

Ved konsesjonstidens utløp overgår kanalen med alle tilhørende anlegg og innretninger hvoriblandt denne tilhørende kaier og brygger til staten uten vederlag.

Anlegget med tilhørende innretninger skal ved konsesjonstidens utløp være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfellet avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn av uvillige menn på selskapets bekostning. Selskapet plikter på egen bekostning å utføre, hvad skjønnets i så henseende bestemmer.

2.

Kanalen utføres som nivåkanal med 35 m.s bunnbredde og bunnen på ca. kote $\div 6,0$ i det vesentlige overensstemmende med den fremlagte plan. Kanalen så vel som alle arbeider, som av departementet eller et sakkyndig skjønn ansees nødvendige for å avverge og utbedre skade samt avhjelpe ulemper ved kanaliseringen, utføres og bekostes av A/S Tyinfaldene. For innen arbeidet iverksettes innsendes til Arbeidsdepartementet detaljerte arbeidsplaner i to eksemplarer for samtlige arbeider med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag, idet der i disse planer medtas de arbeider, forandringer og modifikasjoner som er næmere behandlet i vassdragdirektørens skrivelse av 15de februar 1918 og anleggsavdelingens innberetning av 11te s. m. Intet arbeide kan påbegynnes

forinnen disse planer er godkjent av departementet.

3.

Samtlige her tillatte og påbudte arbeider utføres under tilsyn av en av departementet beskikket kontrollør, som skal ha adgang til de kontrollmidler som ansees nødvendige. Kontrolløren vil påse betingelsene for tilladelsen overholdt og almene interesser ivaretatt. Likeledes har kontrolløren adgang til å foreskrive mindre forandringer i planene, som under arbeidets utførelse viser sig ønskelige. Større forandringer må forelegges departementet.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet.

4.

A/S Tyinfaldene erstatter efter minde- og overenskomst eller i mangel derav efter sakkyndig skjønn al mulig skade og ulempe som måtte være en følge av kanaliseringen eller av de i forbindelse med denne stående arbeider forsåvidt ikke forholdene avhjelpes av selskapet ved andre tilfredsstillende arbeider eller trufne forføininger. Sådan erstatning blir å yde eller forføininger å treffe hvad enten skaden opstår som følge av arbeidets utførelse eller av de forskjellige ferdige anleggs senere benyttelse.

5.

Kanalarbeidet må fremmes med den største forsiktighet, spesielt gjennom lerpartiene forbi bebygget grunn, hvor alle nødvendige sikkerhetsforanstaltninger treffes for å undgå utglidninger og ras. Forandringer i kanalens utstyr eller arbeider utenom planen, som det offentlige senere av hensyn til kanalens sikkerhet og dens farefri benyttelse måtte anse påkrevet efterat kanalen er tatt i bruk, plikter selskapet straks å utføre. Før kanalen tas i bruk må denne og de øvrige arbeider godkjennes av Arbeidsdepartementet.

6.

Selskapet er forpliktet til efter vedkom-

mende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende fattigkommune i anledning av kanalarbeidets utførelse. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til fattigunderstøttelse av arbeidere og funksjonærer ved anlegget, tilbakebetales selskapet.

7.

Angående anvendelse av norske funksjonærer og arbeidere, norsk materiell samt angående politiopsyn gjelder de i selskapets vassdragkonsesjon opstilte bestemmelser.

Forsikring tegnes i norske selskaper, forsåvidt disse byr like fordelagtige betingelser som utenlandske.

8.

De fremkomstveier som avskjæres eller på annen måte ødelegges ved kanaliseringen, må ombygges efter på forhånd godkjente planer. Gangbroen over elven likeså såfremt departementet under hensyn til trafikkforholdene finner dette påkrevet. Færgeforbindelse over kanalen med tilhørende adkomstveier etableres, vedlikeholdes og holdes i drift av selskapet efter nærmere forskrifter av det offentlige.

9.

Telefonledningen over elven omlegges, så den ikke kolliderer med kanalen eller dens benyttelse.

10.

Tidligere eksisterende brygger, båtstøer, båtoptrekk, laste- og losseplasser m. v., som ødelegges eller hvis benyttelse vanskeligjøres ved Aardalsvannets senkning, ombygges eller erstattes med nye, av det offentlige godkjente anordninger, alt med fornødne adkomster.

11.

Drikkevannsforsyning, som blir beskåret på Aardalstangen, for opsettere langs Aardalsvann og på Farnes, besørages erstat-

tet av A/S Tyinfaldene efter på forhånd fremlagte og godkjente planer.

12.

De eldre elveforbygninger i Øvre Aardal sikres mot skade ved senkningen og vedlikeholdes fremtidig av A/S Tyinfaldene i den utstrekning, hvori dette av departementet blir bestemt.

13.

Kanalen og samtlige i forbindelse med kanaliseringen utførte og den tilhørende anlegg og innretninger vedlikeholdes og mulig drift (færgeforbindelse, lysanlegg m. v.) besørges og bekostes av selskapet, således at de kan benyttes til enhver tid og alltid er i god brukbar stand.

14.

Kanalen med tilhørende anlegg og innretninger skal stå til fri avbenyttelse for den almene ferdsel. For benyttelsen kan selskapet med departementets approbasjon innkreve en avgift til dekning av drifts- og vedlikeholdsutgifter m. v. ved kanalen. Sådan avgift kan dog ikke pålegges skibe i lokaltrafikk samt fiskefartøier, førings- og bruksbåter og andre mindre farkoster.

For ferdsel og bruk blir å fastsette et av Kongen approbert reglement. Dette skal bl. a. inneholde bestemmelser om største dypgående av fartøier ved forskjellige vannstande, innskrenkninger i trafikken av hensyn til vannhastigheter, eventuelle særbestemmelser for lokal tonnasje o. lign. samt regler for kryssning av ut- og inngående trafikk og for mulig nødvendig signalsystem, for ferdsel tvers over kanalen m. v. Likeledes skal reglementet inneholde bestemmelser om isbrytning i Aardalsvann og på fjorden, idet selskapet tilpliktes å holde trafikkleden åpen i fornøden utstrekning og likeledes ved isbrytning å avhjelpe de ved kanaliseringen eventuelt fremkalte trafikkvanskeligheter ved forandret islegning, for såvidt der ikke er betalt de enkelte interesserte erstatning for de opståede vanskeligheter.

15.

Såvel under arbeidet som efterat kanalen er ferdig, skal denne og de dertil hørende innretninger holdes godt opplyst hele døgnet rundt. Hegn opsettes i den utstrekning som tilsynet anser det påkrevet.

16.

Arbeidsdepartementet er berettiget til å føre tilsyn med bruk og vedlikehold av kanalen og de øvrige i forbindelse dermed utførte anlegg og innretninger, herunder kanalens brygger, samt veier, fergested, fergetrafikk og vannforsyningsanlegg.

Forsåvidt departementet måtte finne det påkrevet, kan tilsynet helt eller delvis overlates til et stedlig utvalg av 3 menn, som opnevnes av departementet efter herredsstyrets forslag. Mulige tvistsspørsmål mellom det stedlige tilsyn og selskapet avgjøres av departementet. De i forbindelse med tilsynet nødvendige utgifter utredes av selskapet.

17.

I tilfelle av tvist angående forståelsen av nærværende betingelser avgjøres spørsmålet med bindende virkning for selskapet av Kongen, eller den han dertil bemyndiger.

18.

For opfyldelsen av de forpliktelser, som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre, såvelsom for overholdelse av de opstillede betingelser stilles av selskapet sikkerhet for et beløp av kr. 100 000,00 efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

Angående de ved en eventuell kanal-konsesjon nødvendige endringer i den meddelte jernbanekonsesjon har A/S Tyinfaldene på foranledning i skrivelse av 12te mars 1919 bl. a. anført følgende:

«I besvarelse av det kgl. departements skrivelse av 28de f. m. tillater vi os herved at meddele, at de forandringer, som blir at foretage i den os ved kgl. resolution av 16de

september 1908 meddelte tilladelse til anlegg og drift av jernbaner i Aardal i det store og hele vil gaa ut paa, at tilladelsen, naar Hæreidelven blir kanalisert, kun blir gjældende for den ca. 1,8 km. lange bane fra øvre ende av Aardalsvand til den projekterte kraftstation med fabrikanlæg i Øvre Aardal. Da denne banestump ingensomhelst interesse har for den offentlige trafik, maa den tidligere betingelse om, at banerne skal aapnes for almindelig trafik og om avgifterne for transporterne samt om stationsanlæg bortfalde.

I detalj vil forandringerne medføre følgende rettelser i de gamle konsessionsbetingelser:

- a) Overalt hvor der er benyttet uttrykket «jernbaner» rettes dette til «jernbane».
- b) I punkt A. bortfalder sidste linje: «og fra nedre ende av dette vand» osv.
- c) I punkt B. maa bestemmelsen om telegraf- og telefonlinjer ændres saaledes, at den kommer til at lyde:
«Eller ret til anlegg av telegraf- og «telefonlinjer mellem jernbanens ende-
«punkt ved Aardalsvand og Aardals-
«tangen».
- d) I punkt C², første passus, bortfalder i 1ste linje ordene «med tilhørende transportindretninger paa Aardalsvand og brygge ved samme», og i 5te og 6te linje ordene «samt om hvor stationer skal anlægges».
- e) Punkt C⁹ udgaar.
- f) Punkt C¹⁰ udgaar.
- g) I punkt C¹², 1ste passus, udgaar sidste 4 linjer fra «eller saafremt der indtræder».

I 2det passus foreslaaes sikkerhedsbeløpet nedsat fra kr. 40 000,00 til kr. 20 000,00.

Endelig bortfalder sidste punktum angaaende vore forpligtelser likeoverfor arbeidere og funktionærer under sygdomstilfælde, idet dette punkt efter Sykeforsikringslovens gennemførelse ingen interesse har.

- h) I punkt C¹⁶, 1ste passus, utgaar ordene «med tilhørende transportindretninger

paa Aardalsvand og brygge ved samme». I 2det og 3dje passus likeledes ordene: «Transportindretninger paa Aardalsvand derunder indbefattet».

Spørsmålet om endringer i jernbanekonsesjonen har derhos gjennom fylkesmannen været forelagt Aardal herredstyre til uttalelse. Med påtegningsskrivelse fra fylkesmannen av 19de april 1919 har man mottatt utskrift av herredstyrets beslutning av 15de s. m. som er sålydende:

«For tilfelle av at Hæreidelvi vert kanalisert er heradsstyret samd i at det ved kgl. vdtak av 16de september 1908 gjevne løyve til drift av jernveg i Aardal berre vert gjort gjeldande for den paatenkte banestump fraa øvre enden av Aardalsvatne til kraftstasjonen og fabrikanlegget. Likeeins er heradsstyret samd i at denne banestump ikkje hev nokon interesse for den offentlege trafik. Derimot bør det til dampskipsbryggjorne som selskapet hev ved Aardalsvatne og sjøen vera tilgjenge for fri aalmen fersel.

Heradsstyret vil telja fraa at «sikkerhetsbeløpet», som er nemt i punkt c 12 vert nedsett, daa pengarne hev mindre verd no, enn daa konsesjonen vart gjeve.

Likeeins vil heradsstyret telja fraa, at siste punktum i punkt c 12 gjeng ut. Um det kan henda ingen interesse hev, saa skadar det likevel ikkje at det staar.»

Fylkesmannen anfører i sin nevnte skrivelse at det forekommer ham å være av avgjørende betydning, at man sikrer sig at selskapets brygger blir åpne for almindelig trafikk.

I anledning av det fra selskapet fremkomne forslag til endringer i jernbanekonsesjonen har Hovedstyret for Statsbanene i skrivelse av 10de mai 1919 uttalt:

«Man tillater sig at meddele, at man intet har at bemerke ved, at den A/S Tyinfallene ved kgl. resolution av 16de september 1908 meddelte tilladelse til anlegg og drift av jernbaner i Aardal som følge av de forandrede forhold, som opstaar ved, at Hær-

eidelven eventuelt vil bli kanalisert, forandres overensstemmende med selskapets forslag i skrivelse til departementet av 12te mars sidstl.

Dog bør der tages hensyn til, at der kan bli spørsmål om at benytte transportbanen fra øvre Aardalsvand til fabrikanlægget i øvre Aardal for almindelig trafik.

Overensstemmende hermed finner man, at selskapets forslag til forandringer i konsessionens punkt C bør modificeres saaledes, at der i punkt C 2 kun utgaar ordene «med tilhørende transportindretninger og brygger ved samme.»

Punkt C 9 og 10 bør bli staaende; likesaa punkt C 12, 1ste passus i sin helhet.»

I anledning av Aardal herredstyes uttalelse angående jernbanekonsesjonen har Hovedstyret i skrivelse av 15de mai s. a. tilføiet følgende:

«Idet man tillater sig at henvise til Hovedstyrets skrivelse av 10de mai sidstl. — 3179 B —, skal man bemerke, at man uagtet vedkommende herredsstyre har uttalt, at transportbanen fra øvre Aardalsvand til fabrikanlægget ikke vil ha nogen interesse for den offentlige trafik, finder at der bør tages hensyn til muligheten av, at dette banestykke kan bli benyttet for almindelig trafik.»

Departementet vil anbefale, at der i den meddelte jernbanekonsesjon gjøres de forandringer som er nødvendige som følge av at konsesjonen nu forutsettes kun å gjelde strekningen fra kraftstasjonen til øvre ende av Aardalsvann. Uttrykket «jernbaner» blir således overalt å rette til «jernbane» og bestemmelsene om transportinnretningene på Aardalsvann bortfaller. De jernbanen tilhørende brygger ved Aardalsvann forutsettes derimot å innbefattes i konsesjonen.

Efter den av hovedstyret angivne uttalelse finner departementet ikke å kunne anbefale sløifet bestemmelsene om at banen skal stå åpen for offentlig trafikk. Man vil dog anbefale, at bestemmelsen i litr. C, post 9 forandres derhen, at det forbeholdes departementet å treffe nærmere bestemmelse

om når banen skal åpnes for offentlig trafikk.

Et i overensstemmelse med foranstående utarbeidet utkast har været tilstillet A/S Tyinfaldene, som i skrivelse av 5te juli 1919 uttaler, at det ikke har noget spesielt å innvende mot betingelsene. Selskapet henstiller dog påny, at det i punkt 12 omhandlede garantibeløp nedsettes til kr. 20 000,00 og henviser til at der i kanalkonsesjonen vil bli pålagt stillet en såvidt stor garanti som kr. 100 000,00.

Departementet finner efter omstendighetene å kunne anbefale, at sikkerheten nedsettes til kr. 20 000,00.

Den tidligere meddelte jernbanekonsesjon vil med de omhandlede forandringer bli sålydende:

Utkast

til konsesjonsbestemmelser for Aktieselskapet Tyinfaldene for anlegg og drift av en jernbane i Aardal, Sogn og Fjordane fylke.

A.

I henhold til lov angående anlegg av jernbaner til almindelig benyttelse av 12te august 1848 (kfr. lov av 23de april 1898, lov av 8de juni 1907 og lov av 26de juli 1916) samt lov av 22de juni 1917 meddeles Aktieselskapet Tyinfaldene på nedennevnte vilkår rett til å anlegge og med damp eller elektrisk kraft drive en jernbane i Aardal, Sogn og Fjordane fylke, fra den av nevnte selskap i forbindelse med utbygning av vannfall og regulering i Tya vassdrag projekterte kraftstasjon med fabrikanlegg til øvre ende av Aardalsvann (ca. 1,8 km.).

B.

For nevnte øiemed meddeles Aktieselskapet Tyinfaldene rett til i mangel av mindelig overenskomst å ta alle til jernveien og dens bygninger fornødne grunneiendommer samt sten, grus, sann, ler og annen fyll efter takst i overensstemmelse med den om tvungen avståelse av grunn gjeldende lovgivning. Likeledes rett til å ta vann til husbruk for stasjoner samt til jernbanen forøv-

rig overensstemmende med lov om vassdragenes benyttelse m. v. av 1ste juli 1887, § 36.

C.

For de under litr. A og B meddelte rettigheter fastsettes følgende vilkår og forbehold:

1. Rettighetene gjelder, inntil Aktieselskapet Tyinfaldenes vannfall og vannrettigheter med damme, kraftstasjoner m. m. i Tyavassdraget ifølge de for reguleringsarbeidene m. v. opstilte vilkår tilfaller staten, altså for et tidsrum av 75 — fem og sytti — år fra den tid de nevnte anlegg er overgått til drift, dog ikke over 80 — otti — år fra nærværende konsesjons datum.

2. Detaljerte planer for anlegget med tilhørende brygger ved Aardalsvann blir å forelegge vedkommende regjeringsdepartement til approbasjon, likesom det også er forbeholdt vedkommende regjeringsdepartement å treffe bestemmelse angående jernbanens sporbredde samt om, hvor stasjoner skal anlegges. Såfremt elektrisk drivkraft anvendes, blir de herfor efter lovgivningen gjeldende bestemmelser å iakttå.

For de dele av anlegget, hvor grunn ønskes erhvert utover, hvad der med nødvendighet tiltrenges til banelegemet med gjerder samt til linjens fremtidige vedlikehold, skal konsesjonshaverne, forinnen ekspropriasjon kan iverksettes, til prøvelse og godkjennelse av Kongen, fremlegge planer i en sådan detalj, som måtte ansees fornøden til nærmere bestemmelse av den utstrekning, hvori den meddelte ekspropriasjonsrett blir å utøve.

For de øvrige dele av anlegget er konsesjonshaverne forpliktet til å innskrenke ekspropriasjonen til et minimum og til å underkaste sig den av det offentlige ansatte kontrollørers avgjørelse (kfr. post 7) i tilfelle, hvor minimumsgrensen av ham måtte ansees overskreden.

3. Arbeidet kan ikke påbegynnes, likesom konsesjonshaverne ikke kan benytte sig av de ved denne konsesjon tilståtte rettigheter, forinnen de under post 2, første passus, omhandlede planer er blitt approbert, og sådan depositionsjon, som nedenfor omhandlet i post 12, har funnet sted.

4. Arbeidene på jernbanen skal påbegynnes senest innen utløpet av den tidsfrist, som er bestemt for påbegynnelsen av utbygningen av vannfallene og reguleringen i Tyavassdraget, hvorefter jernbanen i sin helhet skal være ferdig til å åpnes for trafikk senest samtidig med, at nevnte utbygning og regulering skal være fullført.

5. Med hensyn til anvendelsen av norsk materiell samt norske funksjonærer og arbeidere samt adgangen til under arbeidets utførelse å anordne politiopsyn gjelder i det hele, hvad er foreskrevet ved tilladelsen til utbygning og regulering i Tyinvassdraget.

6. Konsesjonshaverne er forpliktet til å inngjerde banen i den utstrekning, som det av Kongen måtte bestemmes, hvorhos de har å istandbringe og vedlikeholde de overgange med stengsler, der til enhver tid ansees fornødne for kommunikasjonen mellom begge sider av jernbanen, likesom de i betimelig tid, forinnen vedkommende arbeiders påbegynnelse, skal fremlegges til approbasjon av veibestyrelsen planer for omlegninger av offentlige veier samt for over- og underganger vedrørende sådanne veier.

7. Konsesjonshaverne skal med hensyn til anleggets utførelse i det hele være undergitt kontroll fra statens side, hvilken blir å utøve ved Styrelsen for statens jernbaner eller den, der til enhver tid dertil av Kongen måtte bemyndiges. Denne eller Styrelsen bemyndiges til, forsåvidt som der under

arbeidets utførelse måtte bli spørsmål herom, efter konsesjonshavernes forslag å vedta sådanne forandringer i planen, der alene vedrører mindre vesentlige enkeltheter og intet forandrer med hensyn til planens hovedtrekk.

Konsesjonshaverne er spesielt pliktige til i betimelig tid for Styrelsen for statens jernbaner å forelegge til approbasjon tegninger av broer og det til jernbanen anskaffendes rullende materiell samt til, forinnen banen tas i bruk, å undergi den en sådan besiktigelse, som Kongen finner det tjenlig å anordne (kfr. lov angående jernveier til almindelig avbenyttelse av 7de september 1854, § 1). Likeledes forbeholdes det Kongen å meddele de bestemmelser angående kjørehastigheten m. v. og sikkerhetsforanstaltninger vedkommende ferdsele på jernbanen nærliggende veier, som måtte finnes nødvendige.

8.

Det tilkommer Kongen å fastsette måten, hvorpå den fornødne kontroll fra statens side med banens vedlikehold og drift blir å utføre.

Konsesjonshaverne har efter vedkommende regjeringsdepartements nærmere bestemmelse å erstatte staten de ekstraordinære utgifter (derunder lønninger), som den påføres såvel ved heromhandlede kontroll som ved den i ovenstående post 7 omhandlede kontroll med anleggets utførelse.

9.

Departementet treffer nærmere bestemmelse om når banen skal åpnes for almindelig trafikk.

Ruteordningen må, forsåvidt den almindelige trafikk berøres derav, forelegges Arbeidsdepartementet til godkjennelse, og det forbeholdes Kongen rett til å treffe bestemmelse om oppstilling av tog m. v. til besørgelse av almindelig trafikk.

10.

Avgiftene for transporter på banen skal erlegges efter takster, som fastsettes av

Kongen, efterat forslag derom er avgitt av jernbanens eiere. De således fastsatte almindelige takster må ikke fravikes ved særskilte overenskomster, medmindre Kongen eller den, han dertil bemyndiger, samtykker deri. Sådanne overenskomster bortfaller ved banens eventuelle innløsning (kfr. post 16). På samme måte blir å forholde med hensyn til fastsettelse av regler for banens samtrafikk med eventuelle tilstøtende baner, likesom banens eiere har å rette sig efter de bestemmelser, som maatte bli utferdiget angående tilknytning av tilstøtende baner.

11.

Konsesjonshaverne er pliktige til å befordre på jernbanen (med ordinære eller ekstraordinære tog) tropper, krigsmateriell og krigsfornødenheter av alle slags, fanger og den almindelige post og å overta all annen for statens eller det offentliges regning påkrevet person- og varetransport mot sådan godtgjørelse og efter sådanne regler, som for lignende transporter på statsbanene bestemt, i tilfelle mot en efter vognenes lastevne modifisert godtgjørelse, samt ennvidere til i krigstid, når sådant av det offentlige forlanges, å stille jernbanen med rullende materiell og tjenestepersonale til sammes disposisjon mot sådan godtgjørelse som av Kongen bestemmes. (Kfr. lov om militære rekvisisjoner i krigstilfelle av 27de juli 1896). For skade eller ødeleggelse på banen eller dens tilbehør, som skjer i krigstid, har konsesjonshaverne ikke krav på erstatning.

12.

Nærværende konsesjon må ikke uten Kongens samtykke av dens innehavere overlates til nogen annen. De ved konsesjonen tilståede rettigheter fortapes, såfremt ovennevnte terminer for anleggets påbegynnelse og fullførelse oversittes, eller såfremt jernbanen efter å være fullført ikke holdes i benyttelig stand, for hvilket tilfelle staten derhos forbeholdes rett til selv eller ved overdragelse til andre å erholde de til jern-

banen erhvervede grunneiendommer og de derpå utførte arbeider og bygninger mot betaling efter lovlig takst. Samme følger inntreder, såfremt der skjer avvikelser fra den approberte plan, som ikke av Kongen eller Jernbanestyrelsen (kfr. post 7) godkjennes, eller såfremt der inntreder stansning i jernbanens regelmessige drift, uten at Kongens samtykke hertil er erhvervet, eller stansningen er nødvendiggjort på grunn av force majeure, såsom naturhindringer og streik eller lockout.

Til yderligere sikkerhet skal konsesjonsansøkerne deponere hos den norske regjering et beløp, stort kr. 20 000,00 — tyve tusen kroner — enten i kontante penger eller i sådanne verdipapirer, som av Departementet for de Offentlige Arbeider godkjennes, hvilket beløp skal tilfalle statskassen, såfremt anlegget ikke er påbegynt innen ovennevnte frist (post 4) eller såfremt konsesjonen måtte i henhold til foranførte bli forspilt, og iøvrig ikke kunne heves av konsesjonshaverne, forinnen de har godtgjort, at jernbanen i sin helhet er fullført, besiktiget, godkjent og åpnet for trafikk, og at samtlige de til konsesjonen knyttede vilkår, forsåvidt selve anlegget angår, er opfylt.

Likeledes skal konsesjonshaverne innen en av Departementet for de Offentlige Arbeider fastsatt frist og paa en av nevnte departement godkjent måte stille sikkerhet for, at arbeidere og funksjonærer ved anlegget vil erholde tilgodehavende lønn utbetalt.

Såfremt ovennevnte beløp ikke er deponert innen 1ste januar 1909 og sikkerhet som ovennevnte ikke er stillet innen den foreskrevne tid, er konsesjonen å anse som forspilt.

I sykdomstilfelle tilkommer der arbeidere og funksjonærer ved anlegget underhold og forpleining samt i tilfelle av dødsfall begravellesbidrag efter samme regler, som til enhver tid gjelder ved statens jernbaneanlegg.

13.

Den norske stat skal ha rett til uten er-

statning til konsesjonshaverne å anlegge langs jernbanen og benytte telegraf- og telefonledning med dertil hørende innretninger.

14.

Konsesjonshaverne skal i betimelig tid før banens åpning avgi forslag til drifts- og tjenestereglement for banen, av hvilke det første blir å approbere av Kongen, det annet av Hovedstyret for Statsbanene. De skal derhos, når banen er helt eller delvis åpnet for drift, til samme hovedstyre i betimelig tid og efter skjema, som av den opgives, meddele behørige oppgaver vedkommende banen og dens trafikk til avbenyttelse ved utarbeidelsen av en almindelig norsk jernbanestatistikk.

15.

De planen vedkommende karter, profiler og overslag samt en bekreftet avskrift av departementets innstilling angående meddelelse av konsesjon blir å opbevare ved Hovedstyret for Statsbanene.

16.

Den norske stat er berettiget til ved utløpet av den i post 1 nevnte tidsfrist å innløse den heromhandlede jernbane med tilhørende brygger ved Aardalsvann efter en sum, der ifølge statens eget valg bestemmes:

Enten således, at grunnen og grunnarbeidene betales med, hvad de, vedlikeholdsomkostningene fraregnet, bevislig har kostet interessentene, hvorimot bygningsarbeidene og banens løse tilbehør, innløses med den sum, som de efter deres daværende tilstand ved takst skjønnes å være verd. Såfremt det fra den norske stats side måtte foretrekkes, skal innløsningssummen for grunnarbeidene også kunne fastsettes ved lovlig takst, men dog således, at erstatningen i så fall ikke må overstige det beløp, der av konsesjonshaverne i henhold til avlagt regnskap er opgitt som disse arbeiders virkelige kostende. Det påhviler derfor konsesjonshaverne å føre og til den norske regjering å avgi fullstendig og spesifisert regnskap over grunnens som grunnarbeide-

nes kostende, å fremlegge utskrifter av de avholdte ekspropriasjonstakster samt — for såvidt frivillig overdragelse måtte ha funnet sted — de derfor utferdigede hjemmelsdokumenter og iøvrig å meddele enhver opplysning, der i heromhandlede øiemed måtte begjæres. Til banens løse tilbehør regnes ikke forhåndenværende forråd av artikler for trafikkenes behov, såsom ubenyttede sviller, skinner, stenkull, oljer og lignende.

Eller således, at beløpet fastsettes til det tyvedobbelte av, hvad det årlige netto-utbytte av trafikken paa jernbanen, efterat passende avsetning til dens vedlikehold og fornyelse er fratrasket, har, beregnet i midteltall, utgjort i de 10 år, som er forløpne nærmest før det år, hvori innløsningsspørsmålet er reist, uten hensyn til, om dette nettoutbytte er anvendt til utdeling til eierne av jernbanen, til rente- og kapitalavbetalinger på optagne lån eller til avsetning av kontante midler eller overføring av sikre fordringer til forhåndenværende reserve- eller fornyelsesfond. Den således fastsatte løsningssum forutsettes å utgjøre innløsningsverdien av den hele jernveisbygning med alt dens faste og løse tilbehør, av hvad slags nevnes kan, jernbane tilhørende brygger ved Aardalsvann innbefattet, samt av hele de i behold værende eventuelle pensjons-, reserve- eller fornyelsesfonds, uten annen undtagelse enn forhåndenværende forråd av artikler for trafikkenes behov, såsom ubenyttede sviller og skinner med tilbehør, stenkull, oljer og lignende. Det påligger konsesjonshaverne å føre regnskap over banens inntekter og utgifter, samt hvert år, efterat behørig revisjon av jernbanens forvaltning og regnskaper har funnet sted, å innsende til vedkommende regjeringsdepartement en fullstendig opgave over beløpet av de utdelinger til medeiere i foretagendet, av de kapital- og rentebetalinger på optatte lån samt av de overføringer av midler til eventuelt reserve- og fornyelsesfond, som for det år, revisjonen omfatter, er bestridte av overskudd på jernbanens trafikkinnskommster.

Løsningssummen skal i hvert av ovennevnte tilfeller av den norske stat erlegges ved tiltredelsen av banen og dens eiendommer. Til fradrag i løsningssummen kommer i tilfelle beløpet av den pantegjeld, der måtte påhvile banen og dens eiendommer.

Blir innløsningen, som foran nevnt, ikke av staten iverksatt ved utløpet av den i post 1 nevnte tidsfrist, fastsetter Kongen de vilkår, hvorunder jernbanens eiere skal ha adgang til å fortsette banens drift.

17.

Jernbanen skal være undergitt de regler, som til enhver tid er eller måtte bli fastsatt ved lov eller i medfør av lovgivningen.

18.

Med hensyn til fortolkningen av denne konsesjons rette mening er konsesjonshaverne underkastet Kongens avgjørelse.

Man tillater sig således å

innstille:

- A. 1. Det tillates i medhold av § 25 i lov av 1ste juli 1887 om vassdragenes benyttelse m. v. A/S Tyinfaldene å foreta kanalisering av Hæreidelven i Aardal i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 11te juli 1919 inntatte betingelser.
2. De ved foretagendet foranledigede skjønn og takster blir å utføre av menn opnevnt av Kongen.
- B. Den ved kgl. res. av 16de september 1908 meddelte konsesjon for A/S Tyinfaldene til å anlegge og drive jernbaner i Aardal, N. Bergenhus amt, forandres overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 11te juli 1919.